

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

DOI: 10.25140/2410-9576-2021-2(23)-105-121

УДК 336.77.01

JEL Classification: G21

Ірина Садчиковакандидат економічних наук, доцент, кафедри фінансів,
банківської справи та страхування

Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)

E-mail: aspirant_chstu@ukr.net. ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5144-1306>ResearcherID: [F-4936-2014](https://orcid.org/0000-0001-5144-1306)**ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБҐРУНТУВАННЯ СУТНОСТІ
ПОНЯТТЯ «КРЕДИТНИЙ РИНОК»**

Анотація. У статті досліджено сутність і наукові підходи щодо визначення дефініції «кредитний ринок». Для цього було з'ясовано зміст поняття «кредит» та виокремлено теоретичні течії (натуралістична, капіталотворча, монетаризму, фондова, перерозподільна та кейсіанство) щодо сутності даної категорії. Досліджено сенс поняття «ринок», що дозволило виділити ключові характеристики, на яких акцентують увагу різні науковці. Також було ґрунтовно досліджено наукові тлумачення сутності поняття «кредитний ринок», що дало можливість запропонувати власне визначення даної дефініції. Це дозволило виділити загальні та специфічні риси, які притаманні кредитному ринку.

Ключові слова: кредит; ринок; кредитний ринок; економічна категорія; теорії кредиту; економіка; кредитування.

Табл.: 1. Рис.: 2. Бібл.: 58.

Постановка проблеми. В умовах трансформаційних перетворень економіки України дедалі більшого значення набуває досягнення сталого соціально-економічного розвитку суспільства, що неможливо без ефективно функціонуючого фінансового ринку. Саме такий ринок має змогу продукувати ресурси розвитку для забезпечення можливості впровадження окресленої моделі розвитку країни. Використовуючи трансформаційний механізм перетворення заощаджень у кредитні та інвестиційні кошти, у межах фінансового ринку формуються відносини щодо руху фінансових ресурсів між тими економічними суб'єктами, які мають у них потребу, та тими фізичними і юридичними особами, які мають можливість і згодні передати власні фінансові ресурси в розпорядження фінансовим установам.

Однією з головних складових фінансового ринку є кредитний ринок, у межах якого формується попит та пропозиція на кредитні ресурси та відбувається задоволення потреб суб'єктів господарювання в позикових коштах. Отримання кредиту для таких суб'єктів займає менше часу, ніж випуск в обіг цінних паперів та залучення інвестицій з інших джерел. Також залучення кредитних коштів є більш зручним способом, оскільки позики можна швидко відкривати та швидко повертати ресурси кредиторю. Головними суб'єктами кредитного ринку виступають комерційні банки, які можуть не лише виступати посередниками руху грошових ресурсів, а й певним чином продукувати їх. Нормальне функціонування кредитного ринку впливає на економічний розвиток не тільки окремих суб'єктів господарювання, а й національної економіки загалом.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Кредитний ринок на сучасному етапі розвитку є механізмом перерозподілу коштів, який забезпечує перетворення грошового капіталу в позичковий. Функціонування такого ринку впливає на всіх без винятку економічних суб'єктів, оскільки нестача фінансових ресурсів негативно впливає не тільки на фізичних та юридичних осіб, але й гальмує інноваційний розвиток національної економіки, зменшує можливості до розширення діяльності суб'єктів господарювання та суттєво впливає на кредитний рейтинг країни загалом. Відповідно, враховуючи об'єктивну важливість кредитного ринку для розвитку господарства будь-якої країни, питання проведення нових наукових досліджень у сфері вивчення такого ринку, особливостей його функціонування є важливими. Саме тому виникає необхідність у ґрунтовному дослідженні також теоретичних основ сутності кредитного ринку та визначенні особливостей його функціонування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню теоретичних аспектів щодо визначення сутності кредиту присвячені праці таких вчених, як О. Непочатенко, В. Алексійчук, М. Савлук, М. Малік, О. Гудзь, С. Колотуха, О. Шубравська та ін. Проблеми кредиту досліджували вчені як класичної політекономії Дж. Кейнс, Дж. Ло, К. Маркс, Д. Рікардо, А. Сміт, Й. Трахтенберг, Й. Шумпетер, так і сучасні вітчизняні та закордонні вчені, зокрема: М. Бунге, О. Василик, В. Геращенко, О. Канаєва, Т. Караченцева, О. Лаврушин, М. Фрідмен, А. Чухно та ін.

Вагомий внесок у дослідження поняття «ринок» та сутності ринкових відносин зробили такі вітчизняні та закордонні дослідники, зокрема: А. Сміт, Д. Рікардо, А. Маршалл, Ж. Тироль, О. Бедрина, Ф. Котлер, К. Макконнелл, С. Брю, С. Брюс, Д. Ліндсей, С. Мочерний, А. Гальчинський, Е. Далан, А. Пезенті та ін.

Що стосується дослідження теоретичних досліджень кредитного ринку, то вони знайшли відображення в працях таких учених, як В. Алексійчук, А. Демяненко, О. Гудзь, О. Гриценко, М. Дубина, С. Маслова, Ф. Мишкін, І. Лютий, П. Стецюк, М. Савлук, М. Фрідмен, В. Ходаківська, А. Щетинін, І. Сухораба та ін.

Виділення недосліджених частин загальної потреби. Попри численні наукові результати, які були отримані зазначеними науковцями, актуальними та необхідними залишаються питання проведення нових теоретичних досліджень у сфері пізнання сутності кредитного ринку, обґрунтування особливостей його становлення та розвитку в сучасному суспільстві.

Мета статті. Основною метою статті є обґрунтування сутності кредитного ринку, особливостей його функціонування в економічних системах різних ієрархічних рівнів через дослідження базових концептуальних підходів до розгляду його змісту.

Виклад основного матеріалу. Для поглиблення теоретичних засад обґрунтування сутності кредитного ринку структура нашого дослідження буде складатися з двох етапів:

1) дослідження категорій «кредит» та «ринок» для визначення економічної сутності кредитного ринку, особливості його виникнення та розвитку;

2) розгляд та визначення категорії «кредитний ринок» через аналіз наявних у науковій літературі концепцій щодо трактування змісту цієї категорії, їх систематизація та визначення характерних рис кожної з них.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

У науковій літературі відсутній єдиний підхід до тлумачення окреслених дефініцій. У зарубіжних та вітчизняних джерелах існує значний спектр різних трактувань цих категорій, які різняться між собою. Це свідчить, з одного боку, про значний інтерес науковців до дослідження теоретичних аспектів функціонування кредитного ринку, а з іншого – дозволяє констатувати складність кредитних відносин, значний спектр їх видів та необхідність проведення додаткових досліджень для поглиблення знань у сфері функціонування такого ринку.

Розглядаючи категорію «кредит» з позиції етимології, можна зауважити, що термін «кредит» походить від латинського *creditum* (позичка) або *credere* (вірити, довіряти) [23]. Згідно з науковими дослідженнями основною передумовою виникнення кредиту стало первісне нагромадження капіталу. Проте теоретичне обґрунтування сутності категорії «кредит» було здійснено лише в XVII ст.

Основними теоретичними концепціями, які розкривають зміст кредиту як економічної категорії, прийнято вважати такі: натуралістична та капіталотворча теорії [17; 54]. Також, окрім зазначених, у науковій літературі поступово сформувалися і інші теорії кредиту: теорія монетаризму, фондова теорія, перерозподільна та кейнсіанство. Основні теоретичні концепції цих теорій кредиту представлені на рис. 1.

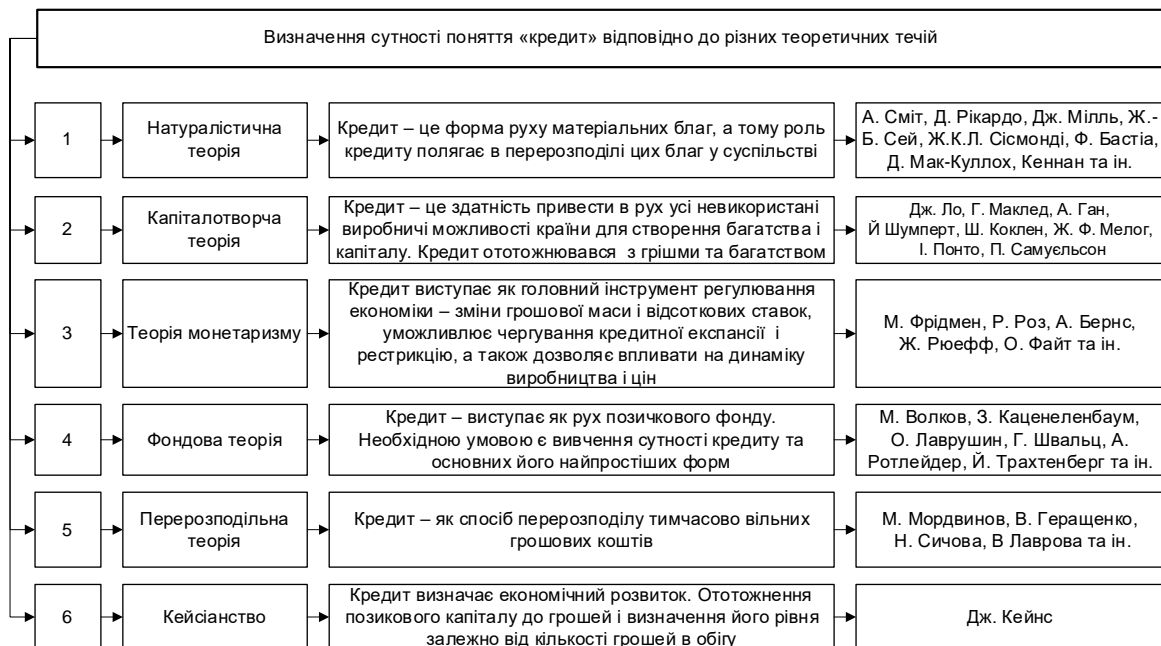

Рис. 1. Сутність поняття «кредит» відповідно до різних теоретичних течій

Джерело: складено автором на основі [9; 16; 17; 22; 25; 38; 46; 54].

Крім зазначених теорій кредиту, у наукових роботах сформувалися три основні підходи до розгляду ролі кредиту в розвитку економіки. Згідно з першим підходом науковці розглядають кредит з позиції негативного впливу на суспільство та вважають, що кредит не впливає на економічний розвиток країн.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Представниками такого підходу були А. Сміт, Д. Рікардо, Ж. Сей, Ф. Бастіа, Д. Мак-Куллох та ін. Зазначені науковці стверджували, що кредит – це перехід ресурсів від одних суб'єктів до інших, які краще зможуть ними розпоряджатись, він не створює ніякого капіталу, не є ним та може стати причиною криз. Представники другого підходу (Дж. Ло, Г. Маклеод, Й. Шумпетер, Дж. Кейнс, П. Самуельсон, М. Фрідман, А. Бернс, О. Файт та ін.) стверджували, що кредиту притаманна потужна сила, яка впливає на економічний розвиток, а також він є своєрідним центром та головним елементом економічного розвитку. Завдяки кредиту є можливість розширювати виробничі потужності, накопичувати ресурси, концентрувати дрібні заощадження для фінансування значно більших розмірів, кредит можна використовувати як спосіб подолання тимчасових фінансових труднощів, що своєю чергою приводить до капіталотворчого ефекту. Що стосується третього підходу, то науковці (С. Вітте, К. Маркс, Е. Брегель, Й. Трахтенберг, П. Песель та ін.) дійшли думки, що кредит відіграє помірну роль в економіці країни. Вони виходять із того, що кредит як такий може мати як позитивні, так і негативні наслідки для розвитку економіки, оскільки обсяг реальних обсягів капіталу при використанні кредитних ресурсів не збільшується. Таким чином, кредит може як підняти економічний розвиток країни, так і призвести до спаду такого розвитку [22; 46].

Результати дослідження сутності категорії «кредит» дають підстави стверджувати про багатогранність та відсутність загальноприйнятого підходу до обґрунтування змісту цієї дефініції. Наведемо деякі з наукових підходів щодо розгляду сутності кредиту. Так, М. Бунге стверджує, що «кредит є різновидом мінової вартості, в якій передається цінність чи особиста послуга щодо довіри і майбутньої винагороди, а всі предмети обміну можуть бути предметом кредитних угод» [5]. Отже, основою кредиту, на думку М. Бунге, є наявність довіри як ключової складової кредиту. При цьому, Т. Караченцева стверджує, що кредит необхідно розглядати як у широкому, так і у вузькому сенсі. Так, кредит у широкому сенсі являє собою сукупність економічних відносин, які виникають у процесі надання грошових і матеріальних коштів у тимчасове користування на умовах зворотності зі сплатою відсотка; а у вузькому – позика в грошовій чи товарній формі на умовах зворотності та платності [22]. У свою чергу, А. Гальчинський під кредитом розуміє відносини, що виникають між кредитором та позичальником щодо мобілізації тимчасово вільних коштів та їх використання на умовах повернення і платності [8].

А. Мороз наводить таке визначення кредиту – «економічні відносини, які виникають між кредитором і позичальником з приводу одержання останнім позики в грошовій або товарній формі на умовах повернення в певний строк і, як правило, зі сплатою відсотків» [2]. Водночас Б. Івасів розглядає категорію кредиту як «економічні відносини, що виникають між кредитором і позичальником з приводу мобілізації тимчасово вільних коштів та використання» [13]. М. Савлук зазначає, що кредит – «сукупність відносин, які виникають між різними економічними суб'єктами з приводу передачі один одному у непостійне користування вільних

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

коштів на умовах зворотності, платності та добровільності» [12]. А. Коргена трактує поняття «кредит» як економічні відносини між кредитором та позичальником із приводу мобілізації та використання тимчасово вільних коштів або товарів на умовах повернення, а також строковості і платності [25].

Враховуючи вищеокреслені підходи щодо визначення категорії «кредит» з урахуванням сьогоденних умов, *кредит варто досліджувати зважаючи на те, що він є інструментом та джерелом розширеного відтворення, виступає ресурсом для отримання прибутку як кредитором, так і позичальником, а також сприяє розвитку інноваційних процесів в економіці*. Зауважимо, що виділені вище теорії щодо ролі кредиту в розвитку економіки слугують для узагальнення широкого спектра поглядів стосовно трактування цього поняття та його впливу на соціально-економічний розвиток суспільства. Підводячи підсумки щодо теоретико-методологічних засад кредиту, можна зробити висновки, що кредит має ключове значення в забезпеченні поступального соціально-економічного розвитку держави, в реалізації бізнес-проектів, підвищенні конкурентоспроможності господарюючих суб'єктів та в поліпшенні добробуту громадян.

Що стосується поняття «ринок», то ця категорія є однією з найбільш поширеною в економічній теорії. Із розвитком товарно-грошових відносин та в умовах розподілу праці формується такий важливий і системоформуєчий елемент, як ринок. З того часу як виник ринок, різні наукові школи активно досліджували його природу і пропонували різні підходи до трактування його сутності.

Дослідження генезису поняття «ринок» бере свій початок з 1066 р., коли в Оксфордському словнику вперше був застосований термін «market» (ринок), під яким розумілися права лорда та державних установ організувати зустріч осіб для продажу та купівлі [57]. Тлумачний термінологічний словник дає таке визначення «ринок» – «це сфера товарного обігу, де формується попит, пропозиція і ціна на товари та послуги, а також відповідне місце, де відбувається торгівля. Таким чином, функціонування ринку відбувається під впливом двох законів – закону вартості й закону попиту і пропозиції» [44]. Навчальний економічний словник-довідник трактує поняття «ринок» так: «сукупність соціально-економічних відносин у сфері обміну, за допомогою яких здійснюється реалізація товарів і послуг, остаточне визначення суспільного характеру вкладеної в них праці, забезпечується взаємозв'язок між відокремленими за рахунок суспільного поділу праці виробниками» [37].

З наукового погляду вперше поняття «ринок» обґрунтував французький економіст А. Курно, який вважав, що ринок – це будь-який район, де відносини покупців і продавців настільки вільні, що ціни на ті ж самі товари мають тенденцію легко і швидко вирівнюватися [20]. У свою чергу, А. Пезеті також наголошував на територіальну ознаку ринку та стверджував, що «ринок – це умовне місце, куди сходяться виробники товарів, які пропонують свій товар, і покупці, які пред'являють попит на товар» [45].

Подальші дослідження ринку та особливостей його функціонування приводять до появи нових трактувань сутності цієї категорії, де вчені наголошують на важливості взаємозв'язків, а не територіальної належності. Пол Хейне трактував ринок як «набір взаємозв'язків або процес конкурентних торгів» [47]. У

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

свою чергу, в підручнику «Економікс» наведено таке твердження: «ринок – це просто механізм, що здійснює контакт між покупцями або споживачами та продавцями або постачальниками товарів та послуг» [30].

Польські вчені підходять до трактування сутності категорії «ринок» з урахування класичного визначення цієї дефініції. Зокрема, С. Марціняк дає визначення ринку, у якому говорить, що він є сукупністю економічних умов, у яких наявні обмінні процеси між продавцями і покупцями за умови підкріплення фінансовими розрахунками [56]. Своєю чергою, А. Яблонський розуміє ринок «як сукупність трансакцій купівля та продажу й мов, у яких вони здійснюються» [58].

Щодо українських учених, то С. Мочерний трактує поняття ринок «як сукупність продавців і покупців, які пов’язані між собою економічними відносинами з приводу купівлі-продажу товарів і послуг на основі механізму узгодження цін на основі попиту і пропозиції» [35]. На думку такого науковця, як П. Єщенко, «ринок являє собою сферу обміну та виконує роль механізму, який допомагає підтримати рівновагу між попитом і пропозицією та здійснює координування діяльності суб’єктів економіки через систему цін» [7].

Отже, після вивчення та аналізу різних трактувань поняття «ринок» можна стверджувати, що не існує єдиного узагальненого підходу, тому доцільно буде провести групування різних підходів із виділенням ключової риси, яка характерна для ринку. Згруповані підходи до трактування поняття «ринок» наведені на рис. 2.

Рис. 2. Сутність поняття «ринок» залежно від його ключових характеристик

Джерело: [4; 15; 19; 20; 26-31; 34; 36; 40; 42; 43; 45; 47; 48; 55].

Дослідження сутності категорії «ринок» дозволило систематизувати та виділити ключові характеристики, на яких акцентують увагу різні автори при вивченні цього поняття. З урахуванням окреслених підходів, можна стверджувати,

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

що ринок – це система складних економічних відносин продавців та покупців за участю посередницьких структур, який функціонує та регулюється законом попиту і пропозиції, завдяки чому посилюється конкуренція та забезпечується безперервність суспільного відтворення.

Наступним етапом нашого дослідження є вивчення різних підходів щодо трактування сутності поняття «кредитний ринок», з урахуванням отриманих теоретичних результатів у процесі дослідження категорії «кредит» та «ринок».

Відповідно до ретроспективного дослідження щодо появи та формування кредиту і кредитних відносин можна стверджувати, що системні дослідження щодо розвитку кредитного ринку та його ролі в розбудові національного господарства почали розвиватися в європейських країнах лише у середині ХХ ст. Цьому сприяли об'єктивні фактори, такі як формування правової держави, побудова дворівневої кредитної системи, нормативно-правові документи щодо регламентування кредитних відносин та ін.

Огляд літературних джерел засвідчив, що немає єдиного концептуального підходу до розгляду сутності категорії «кредитний ринок». Розглянемо концептуальні підходи різних авторів, щодо визначення поняття «кредитний ринок», основні з яких наведені в табл. 1.

Таблиця 1

Наукова тлумачення сутності поняття «кредитний ринок»

Автор (джерело)	Визначення
1	2
Фінансовий словник довідник (під ред. Дем'яненко М. Я.) [49]	Ринок кредитний (credit market) – специфічна сфера ринкових відносин, де здійснюється рух грошового капіталу від кредитора до позичальника на певних умовах. З функціонального погляду цей ринок забезпечує безпосередній зв'язок між власниками тимчасово вільних коштів та їх споживачами
Фінансово-кредитний енциклопедичний словник [50]	Кредитний ринок – сфера ринкових відносин, у якій відбувається акумулювання, розподіл та перерозподіл кредитних ресурсів, необхідних для забезпечення безперервності та ефективності суспільного відтворення
Алексеев І. В. [1]	Кредит розглядають, як універсальний інструмент розподілу і перерозподілу національного доходу, фінансових, матеріальних і трудових ресурсів, вирівнювання рівнів рентабельності підприємств на основі переливання капіталів, що сприяє прогресивним структурним зрушенням у народному господарстві
Галицька С. В. [6, с. 272]	Кредитний ринок, як і ринок позикових капіталів, являє собою сукупність відносин між власниками капіталу-кредиторами і підприємцями-позичальниками
Глущенко С. В. [10, с. 80]	Кредитний ринок – це сукупність кредитних відносин, фінансово-кредитних інститутів та певних встановлених організаційно-правових норм, що у своїй єдності та взаємодії забезпечують можливість руху кредиту в різних формах між суб'єктами економіки на національному і міжнародному рівнях
Гурнакова Л. Н. [14]	Кредитний ринок – це сфера ринкових відносин, в якій кредитор і позичальник продають та купують кредитні ресурси з метою їх використання на користь задоволення суспільних потреб

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Закінчення табл. 1

1	2
Гоманова Т. К. [11, с. 9]	Кредитний ринок – це сфера ринкових відносин, у якій відбувається купівля-продаж кредитних ресурсів між кредитором і позичальником для їх використання на користь суспільних потреб
Дяків Р. [18]	Кредитний ринок – це специфічна сфера грошових відносин, де об'єктом операцій є грошовий капітал, що надається у позику, і формується попит і пропозиція на нього
Еш С. М. [21]	Кредитний ринок – це механізм, за допомогою якого встановлюються взаємозв'язки між підприємствами і громадянами, що потребують грошових коштів або можуть їх надати (позичити) на певних умовах
Комаринський Я., Яремчук І. [24]	Кредитний ринок – це система економічних відносин, що забезпечують акумуляцію вільних грошових коштів, перетворення їх в позиковий капіталі його перерозподіл між учасниками процесу відтворення
Коробов Ю. І., Рубин Ю. Б., Солдаткін В. І. [3]	Ринок кредитів – це сферу обігу позикових коштів. Дві головні особливості даного ринку: 1) на ньому обертається один товар – гроші; 2) гроші надаються в позику
Маслова С. О. [32]	Кредитний ринок – це механізм, за допомогою якого встановлюються відносини між підприємствами і громадянами, які мають потребу в фінансових ресурсах, та організаціями і громадянами, які можуть надати необхідні кошти на певних умовах
Мисиків Г. В. [33, с. 31]	Кредитний ринок – це економічний простір, регламентований державою, де виникають відносини, зумовлені рухом позикового капіталу між позичальниками і кредиторами на умовах строковості, цільового спрямування, забезпеченості, повернення і платності, у яких беруть участь фінансові посередники та гаранті
Мочерний С. В. [34]	Ринок позичкових капіталів – сукупність економічних відносин щодо організації купівлі-продажу вільних грошових коштів і перетворення їх на грошовий капітал
Савлук М. І. [12]	... як різновид грошового (фінансового) ринку, на якому формується попит і пропозиція на гроші, що надаються у позику
Опарін В. М. [39]	Під кредитним ринком розуміє частину фінансового (грошового) ринку, яка функціонує на основі укладених кредитних угод, має договірний характер та забезпечує швидкий доступ до фінансових ресурсів
Оспіщева В. І. [41]	Кредитний ринок – це сектор фінансового ринку, що належить до каналів опосередкованого фінансування, якщо кошти переходять від власників заощаджень та нагромаджень до позичальників через систему фінансово-кредитних інститутів
Ходаковська В. П. [52]	Кредитний ринок – це механізм, за допомогою якого встановлюються взаємозв'язки між підприємствами, громадянами, що потребують грошових коштів, та організаціями і громадянами, що можуть їх надати (позичити) на певних умовах
Хмельярчук М. І. [51]	Кредитний ринок – це інституційно впорядкований механізм акумуляції та алокації кредитних ресурсів, представлений функціонуванням банківських і небанківських кредитних інститутів, що забезпечують пропозицію кредитних ресурсів через банківський, небанківський і фондовий канали та задовольняють попит на них суб'єктів національної економіки
Шелудько В. М. [53]	Кредитний ринок характеризують як специфічну складову ринку інструментів позики, які відображають відносини між емітентом та інвестором і, як правило, пов'язані з виплатою доходу інвестору за надану емітентом позику

Джерело: виокремлено та систематизовано авторами.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Наведені тлумачення категорії «кредитний ринок» в табл. 1, говорять про багатогранність та неоднозначність. Вчені не мають єдиної думки щодо сутності кредитного ринку, що призводить до великої кількості різних визначень та залишає питання дискусійним.

Таким чином, після вивчення різних наукових підходів щодо трактування категорії «кредитний ринок, нами було виділено ключові параметри щодо визначення цього поняття:

1) кредитний ринок як специфічна сфера грошових або ринкових відносин. Серед науковців, які схиляються до такого підходу, можна виділити таких учених: Ю. Коробов, Ю. Рубин, В. Солдаткін, Р. Дяків, В. Шелудько, Г. Гурнакова та Т. Гомонова. Проте є деякі відмінності між науковцями при розгляді категорії «кредитний ринок». Так, у наукових працях [11] і [14] кредитний ринок розглядається як сфера ринкових відносин, де відбувається купівля-продаж кредитних ресурсів між позичальником і кредитором задля задоволення суспільних потреб. В інших працях [3; 17; 53] кредитний ринок являє собою сферу грошових відносин та обігу позикових коштів, де об'єктом операцій виступає грошовий капітал, який і надається в позику. Ми схиляємось до думки, що кредитний ринок може бути сферою грошових або ринкових відносин, де об'єктом операцій виступає грошовий капітал, а відносини між кредитором і позичальником будуються на наданні позики для задоволення суспільних потреб;

2) кредитний ринок – як механізм певної взаємодії між учасниками ринку. Така позиція щодо трактування кредитного ринку висвітлена в працях [21; 32; 51; 52]. На наш погляд, найбільш повно визначення «кредитний ринок» дано у праці М. Хмельчука [51], де автор наголошує на присутності на ринку як банківських, так і небанківських кредитних інститутів, які задовільняють потребу в кредитних ресурсах різним суб'єктам національної економіки;

3) кредитний ринок як частина або сектор фінансового (грошового) ринку. Цей підхід можна знайти в працях [12; 39; 41]. У цьому підході акцент робиться саме на тому, що кредитний ринок є частиною фінансового (грошового) ринку, який належить до опосередкованого фінансування, де укладаються кредитні угоди, які мають договірний характер, та забезпечується швидкий доступ до фінансових ресурсів;

4) кредитний ринок як система економічних відносин. Така позиція притаманна науковцям [6; 24; 33; 34]. За цим параметром кредитний ринок розглядається з позиції системного підходу, що означає наявність певних елементів для забезпечення функціонування ринку, а саме: присутність суб'єктів (позичальник та кредитор) та об'єктів (позичковий капітал) кредитних відносин.

Наявність великої кількості трактувань поняття «кредитний ринок», говорить про досить ґрунтовні дослідження, які дозволяють виділити специфічні риси притаманні кредитному ринку та визначити його економічну роль у фінансовій системі країни. Звісно, ми поділяємо думки науковців щодо виділених ключових параметрів для визначення поняття «кредитний ринок» та будемо їх враховувати при виділенні ключових рис, характерних для цього ринку.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Роль кредитного ринку з економічного погляду полягає в процесі об'єднання грошових коштів різного походження в інтересах усього грошового нагромадження, що дає поштовх ринку до розвитку та впливає на сферу виробництва й капіталу.

Для кредитного ринку, як і для будь-якого іншого ринку, будуть характерні такі риси:

– наявність товару, у ролі якого на кредитному ринку виступає позичковий капітал;

– формування попиту і пропозицію на товар, що, у свою чергу, впливає на формування ціни – відсоток за користування кредитом;

– присутність продавців (кредиторів) та покупців (позичальників);

– суб'єкти та їхні потреби;

– наявність дієвої інфраструктури ринку кредитних ресурсів;

– присутність різних суб'єктів на ринку, що породжує конкуренцію і виступає стимулом для постійного розвитку та вдосконалення;

Проте є і специфічні риси, які притаманні саме кредитному ринку, що і вирізняє його серед інших ринків:

– єдність кредитного ринку. Це риса полягає в тому, що на цьому ринку товаром виступає позичковий капітал, який має грошовий вираз та єдину споживчу вартість, що проявляється в здатності приносити прибуток, а також єдність витікає з того, що об'єктом попиту і пропозиції на кредитному ринку є один товар – позичковий капітал;

– концентрований характер пропозиції позичкового капіталу, який зібраний у банках та інших фінансово-кредитних установах;

– наявність сукупного попиту на позичковий капітал;

– посилення впливу на процес інтернаціоналізації світового господарства за допомогою забезпечення міграції капіталів [10].

Таким чином, враховуючи наявні визначення дефініції «кредитний ринок», розроблені концептуальні підходи, пропонуємо таке авторське визначення цієї категорії: *кредитний ринок – специфічний економічний простір, де відбувається взаємодія між кредитором і позичальником з приводу купівлі-продажу позичкового капіталу для задоволення суспільних і власних потреб через систему банківських та небанківських фінансово-кредитних інститутів на основі базових принципів.*

Висновки та пропозиції. У межах цієї статті було досліджено економічну сутність кредитного ринку через розкриття таких понять, як «кредит», «ринок» та «кредитний ринок».

Було з'ясовано, що при розгляді категорії «кредит» виділяють такі теорії щодо визначення цієї дефініції, а саме: натуралістична, капіталістична, монетаризму, фондова, перерозподільна та кейсіанська. Наявність різноманітних теорій зумовлена еволюційними процесами та адаптацією кредитних відносин до потреб економічного розвитку. Отже, кредит – це економічні відносини з приводу отримання певної суми в борг на основі кредитного договору, а також на умовах платності та поверненості.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

При цьому, результати вивчення літературних джерел показали, що поняття ринок є досить складним і багатограним поняттям економічної теорії, який можна розглядати залежно від ключових рис, таких як: спеціальне відведене місце для торгівлі, взаємодія продавців і покупців, певна сукупність економічних відносин щодо купівлі-продажу товарів і послуг, будь-яка взаємодія, у яку вступають люди, відокремлений суб'єкт господарювання та система інститутів.

Виходячи із цих двох понять, було розглянуто сутність кредитного ринку, наведено підходи щодо трактування цієї категорії, розкрито загальні та специфічні риси, характерні для кредитного ринку. Усе це дозволило дати авторське визначення досліджуваного поняття. Отже, на нашу думку, *кредитний ринок – це специфічний економічний простір, де відбувається взаємодія між кредитором і позичальником з приводу купівлі-продажу позичкового капіталу для задоволення суспільних та власних потреб через систему банківських і небанківських фінансово-кредитних інститутів на основі базових принципів.*

Список використаних джерел

1. Алексеев І. В. Гроші та кредит : навч. посіб. / І. В. Алексеев, М. К. Колісник. – К. : Знання, 2009. – 253 с.
2. Банківська енциклопедія / під ред. А. М. Мороза. – К. : Ельтон, 1993. – 327 с.
3. Банковский портфель / отв. ред. Ю. И. Коробов. – М. : СОМИНТЭК, 1995. – 752 с.
4. Бережная Н. И. Политическая экономия в структурно-логических схемах : учеб. пособие / Н. И. Бережная. – 2-е изд., испр. и доп. – Х. : ИНЖЭК, 2008. – 288 с.
5. Бунге Н. Х. Теория кредита / Н. Х. Бунге. – К., 1852. – 336 с.
6. Галицкая С. В. Деньги. Кредит. Финансы : учебное пособие / С. В. Галицкая. – 2-е изд., перераб. и доп. Сер. Высшее экономическое образование. – М. : Эксмо, 2009. – 736 с.
7. Гальчинський А. Економічна теорія : підручник / А. Гальчинський, П. Єщенко. – К. : Вища шк., 2007. – 503 с.
8. Гальчинський А. С. Основи економічної теорії : підручник / А. С. Гальчинський, П. С. Єщенко, Ю. І. Палкін. – К.: Вищ. шк., 1995. – 471 с.
9. Гернего Ю. О. «Кредит» у контексті класичних теорій та економічної думки сучасності / Ю. О. Гернего // *Фінанси, облік і аудит*. – 2013. – Вип. 1 (21). – С. 29-40.
10. Глуценко С. В. Кредитний ринок: інститути та інструменти : навч. посіб. / С. В. Глуценко. – К. : НаУКМА, 2009. – 153 с.
11. Гоманова Т. К. Методический подход к оценке уровня развития кредитного рынка : автореф. дис. ... канд. экон. наук : спец. 08.00.10 «Финансы, денежное обращение и кредит» / Т. К. Гоманова. – Новосибирск, 2009. – 26 с.
12. Гроші та кредит / за ред. М. І. Савлука. – К. : КНЕУ, 2002. – 598 с.
13. Гроші та кредит : [підручник] / за ред. Б. С. Івасіва. – К. : КНЕУ, 1999. – 404 с.
14. Гурнакова Л. Н. Сущность и теоретические основы понятия «кредитный рынок» [Электронный ресурс] / Л. Н. Гурнакова. – Режим доступа: <https://bit.ly/3pi8ZyE>.
15. Далан З. Дж. Рынок: микроэкономическая модель: Пер. с англ. / З. Дж. Далан, Д. Линдсей ; под. общ. ред. Б. Лисовина, В. Лукашевича. – СПб., 1992. – 492 с.
16. Дубина М. В. Роль кредитної системи у забезпеченні фінансової безпеки держави / М. В. Дубина // *Стратегія та механізми забезпечення фінансово-економічної безпеки : колективна монографія* / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. В. П. Ільчука. – Чернігів : ЧНТУ, 2017. – С. 39-59.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

17. Дубина М. В. Наукові підходи до систематизації та класифікації кредитів / М. В. Дубина // Фінансові дослідження. – 2017. – № 2 (2). – С. 12-20.
18. Дяків Р. Енциклопедія бізнесмена, економіста, менеджера / Р. Дяків. – К. : Міжнародна економічна фундація, 2000. – 704 с.
19. Загороднюк О. В. Теоретична сутність ринку, його функції та структурні складові / О. В. Загороднюк // Формування ринкової економіки : зб. наук. пр. – 2009. – Спец. вип. – С. 279-288.
20. Економічна теорія : навч. посіб. / за ред. В. О. Білика, П. Т. Саблука. – 4-е вид., перероб. та доп. – К. : ННЦ ІАЕ, 2004. – 560 с.
21. Еш С. М. Фінансовий ринок: курс лекцій для студентів спеціальності «Фінанси» денної та заочної форм навчання / С. М. Еш. – К. : НУХТ, 2007. – 141 с.
22. Караченцева Т. Теории кредита и его функциональная роль в экономике / Т. Караченцева // Банковский вестник. – 2006. – № 31. – С. 41-46.
23. Квіт Н. Уніфікація поняттєвого апарату відносин кредитування / Н. Квіт // Вісник Львівського університету. – 2011. – Вип. 54. – С. 224-231.
24. Комаринський Я. Фінансово-інвестиційний аналіз : навч. посіб. / Я. Комаринський, І. Яремчук. – К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана: Книга пам'яті України, 1996. – 298 с.
25. Корнега А. О. Економічна сутність кредиту і концепція розвитку кредитних відносин за сучасних умов / А. О. Корнега // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 6. – С. 354-356.
26. Котлер Ф. Основи маркетинга / Котлер Ф. ; пер. с англ. В. Б. Боброва. – М. : Ростинтер, 1996. – 699 с.
27. Майн В. В. Етимологічна основи сутності ринку [Електронний ресурс] / В. В. Майн // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Сер. : Економічні науки. – 2013. – № 1. – С. 73-77. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpusk_2013_1_15.
28. Макаренко П. М. Теоретичні аспекти сутності ринку та його видів / П. М. Макаренко, О. В. Сень // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. – 2012. – Вип. 1(4), т. 2. – С. 3-21.
29. Макєєв В. Визначення понять «ринок» і «ринкові відносини» / В. Макєєв // Економіка України. – 1997. – № 2. – С. 67-70.
30. Макконнелл К. Р. Экономикс: Принципы, проблемы и политика : в 2 т. : пер. с англ. 11-го изд. Т. 1 / К. Р. Макконнелл, С. Л. Брю. – М. : Республика, 1992. – 399 с.
31. Мардус Н. Ю. Теоретичні та методичні підходи до визначення економічної сутності ринку як економічної категорії [Електронний ресурс] / Ю. Н. Мардус // Проблеми економіки. – 2017. – № 4. – С. 325-329. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2017_4_43.
32. Маслова С. О. Фінансовий ринок : навч. посіб. / С. О. Маслова, О. А. Опалов. – Львів : Новий світ, 2002. – 304 с.
33. Мисиків Г. В. Функціонування та розвиток кредитного ринку України : дис. ... д-р. екон. наук : спец. 08.00.08. «Гроші, фінанси, кредит» / Г. В. Мисиків. – К., 2016. – 539 с.
34. Мочерний С. В. Економічна теорія : навч. посіб. / С. В. Мочерний. – [4-те вид., стереотип.]. – К. : ВЦ «Академія», 2009. – 640 с.
35. Мочерний С. В. Основи економічних знань : підручник / С. В. Мочерний. – К. : Видавничий центр «Академія», 2000. – 304 с.
36. Навроцький Я. Ф. Теоретичні та практичні засади формування ринку сільськогосподарської техніки / Я. Ф. Навроцький // Економіка АПК. – 2016. – № 10. – С. 47-52.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

37. Навчальний економічний словник-довідник (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка, економічний аналіз, економіка підприємства, менеджмент, маркетинг, фінанси, банки, інвестиції, біржова діяльність, планування) : Терміни, поняття, персоналії / уклад. : В. С. Іфтемічук, В. А. Григорєв, М. І. Манілич, Г. Д. Шутак ; за наук. ред. Г. І. Башнянина і В. С. Іфтемічука. – 2-ге вид., виправл. і доповн. – Львів : Магнолія 2006, 2008. – 688 с.
38. Нечипоренко А. А. Економічна сутність банківського кредиту та кредитних відносин [Електронний ресурс] / А. А. Нечипоренко. – Режим доступу: <https://www.sworld.com.ua/konferu5/36.pdf>.
39. Опарін В. М. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти) : монографія / В. М. Опарін. – К. : КНЕУ, 2005. – 240 с.
40. Основи аграрної економіки : підручник / [В. П. Галушко, Гвідо Ван Хуленбрук, О. А. Ковтун та ін.]. – К. : Вища освіта, 2003. – 399 с.
41. Оспіщева В. І. Фінанси: курс для фінансистів : навч. посіб. / В. І. Оспіщева [та ін.]. – К. : Знання, 2008. – 567 с.
42. Рабинович И. А. Маркетинг в коммерческой деятельности / И. А. Рабинович. – Одесса : Интмар, 1993. – 248 с.
43. Рабштина В. М. Мікроекономіка / В. М. Рабштина, С. П. Ярошенко. – Суми : Слобожанщина, 1998. – 292 с.
44. Рынок: Бизнес, Коммерция, Экономика: Толковый терминологический словарь / сост. В. Калашников ; под общ. ред. Л. П. Дашкова. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Маркетинг, 1994. – 404 с.
45. Рынок / сост. А. А. Чухно. – К. : Украина, 1995. – 448 с.
46. Сидоренко В. А. Кредит: Сутність, функції та форми прояву [Електронний ресурс] / В. А. Сидоренко // Світ фінансів. – 2009. – № 3(20). – С. 24-33. – Режим доступу: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/361/370>.
47. Современный рынок: природа и развитие / под ред. Э. П. Дунава, И. Е. Рудаковой. – М. : МГУ, 1992. – 133 с.
48. Туржанський В. А. Формування регіонального ринку тваринницької продукції / В. А. Туржанський // Вісник Хмельницького національного університету: Економічні науки. – 2007. – № 6, т. 3. – С. 212-215.
49. Фінансовий словник-довідник / [за ред. М. Я. Дем'яненка]. – К. : ІАЕ. УААН, 2003. – 555 с.
50. Фінансово-кредитний енциклопедичний словник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3zUvZJ6>.
51. Хмельярчук М. І. Кредитний механізм стимулювання соціально-економічного розвитку: теорія, методологія, практика : монографія / М. І. Хмельярчук. – К. : УБС НБУ, 2014. – 395 с.
52. Ходаковська В. П. Ринок фінансових послуг: Теорія і практика : навч. посіб. / В. П. Ходаковська, В. В. Беляєв. – К. : ЦУЛ, 2002. – 616 с.
53. Шелудько В. М. Фінансовий ринок : підручник / В. М. Шелудько. – К. : Знання, 2015. – 535 с.
54. Шишкіна О. В. Гроші та кредит : навч. посіб. / О. В. Шикіна, М. В. Дубина. – Чернігів : Видавець Брагинець О. В., 2016. – 692 с.
55. Шпик О. Р. Формування і розвиток регіонального ринку зерна : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.07.02 «Економіка сільського господарства і АПК» / О. Р. Шпик. – Житомир, 2004. – 20 с.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

56. Makro i mikroekonomia: podstawowe problemy / pod red. nauk. st. Mrciniaka. – Warszawa, 2002. – 595 s.
57. Oxford dictionary. – Oxford : Clarendon Press, V. VI. – 1970. – Pp. 172–173.
58. Podstawy ekonomii / pod. red. nauk. R. Milewski. – Warszawa : PWN, 1998. – 682 s.

References

1. Aliksieiev, I.V., Kolisnyk, M.K. (2009). *Hroshi ta kredyt [Money and credit]*. Znannia.
2. Moroz, A.M. (Ed.). (1993). *Bankivska entsyklopediia [Banking encyclopedia]*. Elton.
3. Korobov, Yu.Y. (1995). *Bankovskiy portfel [Bank portfolio]*. SOMINTEK.
4. Berezhnaia, N.I. (2008). *Politicheskaiia ekonomiiia v strukturno-logicheskikh skhemakh [Political economy in structural and logical schemes: account. allowance]*. (2nd ed.). INZhEK.
5. Bunhe, N.Kh. (1852). *Teoriia kredita [Theory of credit]*.
6. Galitskaia, S.V. (2009). *Dengi. Kredit. Finansy [Money. Credit. Finances]*. (2nd ed.). Eksmo.
7. Halchynskiy, A., Yeshchenko, P. (2007). *Ekonomichna teoriia [Economic theory]*. Vyshcha shk.
8. Halchynskiy, A.S., Yeshchenko, P.S., Palkin, Yu.I. (1995). *Osnovy ekonomichnoi teorii [Basics of economic theory]*. Vyshch. shk.
9. Herneho, Yu.O. (2013). "Kredyt" u konteksti klasychnykh teorii ta ekonomichnoi dumky suchasnosti ["Credit" in the context of classical theories and economic thought of the present day]. *Finansy, oblik i audyt – Finances, accounting and audit*, 1(21), 29-40.
10. Hlushchenko, S.V. (2009). *Kredytnyi rynek: instytucy ta instrumenty [Credit market: institutions and tools]*. NaUKMA.
11. Gomanova, T.K. (2009). *Metodicheskii podkhod k otsenke urovnia razvitiia kreditnogo rynku [Methodological approach to assessing the level of development of the credit market]* [PhD dissertation]. Novosybyrsk.
12. Savluk, M.I. (Ed.). (2002). *Hroshi ta kredyt [Money and credit]*. KNEU.
13. Ivasiv, B.S. (Ed.). (1999). *Hroshi ta kredyt [Money and credit]*. KNEU.
14. Gurnakova, L.N. (2011). *Sushchnost i teoreticheskie osnovy poniatia «kreditnyi rynek» [Essence and theoretical concepts of the «credit market»]*. <https://bit.ly/3pi8ZyE>.
15. Dalan, Z.Dzh., Lyndsei, D. (1992). *Rynek: mikroekonomicheskaiia model [Market: microeconomic model]*.
16. Dubyna, M.V. (2017). Rol kredytnoi systemy u zabezpechenni finansovoi bezpeky derzhavy [The role of the credit system in ensuring the financial security of the state]. In V.P. Ilchuk (Ed.). *Stratehiia ta mekhanizmy zabezpechennia finansovo-ekonomichnoi bezpeky – Strategy and mechanisms for ensuring financial and economic security* (pp. 39-59). ChNTU.
17. Dubyna, M.V. (2017). Naukovi pidkhody do systematyzatsii ta klasyfikatsii kredytiv [Scientific approaches to the systematization and classification of loans]. *Finansovi doslidzhennia – Financial studies*, (2(2)), 12-20.
18. Diakiv, R. (2000). *Entsyklopediia biznesmena, ekonomista, menedzhera [Encyclopedia of a businessman, economist, manager]*. Mizhnarodna ekonomichna fundatsiia.
19. Zahorodniuk, O.V. (2009). Teoretychna sutnist rynku, yoho funksi ta strukturni skladovi [The theoretical essence of the market, its functions and structural components]. *Formuvannia rynkovo ekonomiky – Formation of the market economy* (pp. 279-288).
20. Bilyk, V.O., Sabluk, P.T. (Ed.). (2004). *Ekonomichna teoriia [Economic theory]* (4th ed.). NNTs IAE.
21. Esh, S.M. (2007). *Finansovy rynek: kurs lektsii dlia studentiv spetsialnosti «Finansy» dennoi ta zaочноi form navchannia [Financial market: a course of lectures for students majoring in "Finance" full-time and part-time forms of study]*. NUKhT.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

22. Karachentseva, T. (2006). Teorii kredita i ego funktsionalnaia rol v ekonomike [Theories of credit and ego's functional role in the economy]. *Bankovskiy vestnyk – Bankovsky vestnik*, (31), 41-46.
23. Kvit, N. (2011). Unifikatsiia poniattievoho aparatu vidnosyn kredytuvannia [Unification of the conceptual apparatus of lending relations]. *Visnyk Lvivskoho universytetu – Bulletin of Lviv University*, 54, 224-231.
24. Komarynskyi, Ya., Yaremchuk, I. (1996). *Finansovo-investytsiinyi analiz [Financial and investment analysis]*. Ukrainska entsyklopediia im. M. P. Bazhana: Knyha pamiati Ukrainy.
25. Korneha, A.O. (2015). Ekonomichna sutnist kredytu i kontseptsiiia rozvytku kredytnykh vidnosyn za suchasnykh umov [The economic essence of credit and the concept of development of credit relations under modern conditions]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky – Global and national problems of the economy*, 6, 354-356.
26. Kotler, F. (1996). *Osnovy marketynha [Fundamentals of marketing]*. Rostynter.
27. Main, V.V. (2013). Etymolohichna osnovy sutnosti rynku [Etymological basis of the essence of the market]. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Ser.: Ekonomichni nauky – Scientific Bulletin of the Poltava University of Economics and Trade. Ser.: Economic sciences*, (1), 73-77. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpushk_2013_1_15.
28. Makarenko, P.M., Sen, O.V. (2012). Teoretychni aspekty sutnosti rynku ta yoho vydiv [Theoretical aspects of the essence of the market and its types]. *Naukovi pratsi Poltavskoi derzhavnoi ahrarnoi akademii – Scientific works of the Poltava State Agrarian Academy*, 2(1(4)), 3-21.
29. Makieiev, V. (1997). Vyznachennia poniat «rynok» i «rynkovi vidnosyny» [Definition of the concepts of "market" and "market relations"]. *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine*, (2), 67-70.
30. Makonnell, K.R., Briu, S.L. (1992). *Ekonomiks: Printsipy, problemy i politika [Economics: Principles, problems and politics]* (Vol. 1). Respublika.
31. Mardus, N.Yu. (2017). Teoretychni ta metodychni pidkhody do vyznachennia ekonomichnoi sutnosti rynku yak ekonomichnoi katehorii [Theoretical and methodical approaches to determining the economic essence of the market as an economic category]. *Problemy ekonomiky – Problems of economics*, (4), 325-329. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2017_4_43.
32. Maslova, S.O., Opalov, O.A. (2002). *Finansovyi rynek [Financial market]*. Novyi svit.
33. Mysykyv, H.V. (2016). *Funktsionuvannia ta rozvytok kredytnoho rynku Ukrainy [Functioning and development of the credit market of Ukraine]* [Doctor dissertation].
34. Mochernyi, S.V. (2009). *Ekonomichna teoriia [Economic theory]* (4th ed.). VTs «Akademiiia».
35. Mochernyi, S.V. (2000). *Osnovy ekonomichnykh znan [Fundamentals of economic knowledge]*. Vydavnychiy tsentr «Akademiiia».
36. Navrotskyi, Ya.F. (2016). Teoretychni ta praktychni zasady formuvannia rynku silskohospodarskoi tekhniki [Theoretical and practical principles of agricultural machinery market formation]. *Ekonomika APK – Economy of agricultural industry*, (10), 47-52.
37. Bashnianyn, H.I., Iftemichuk, V.S. (Eds.). (2008). *Navchalnyi ekonomichnyi slovnyk-dovidnyk (politekonomiia, mikroekonomika, makroekonomika, ekonomichniy analiz, ekonomika pidpriemstva, menezhment, marketynh, finansy, banky, investytsii, birzhova diialnist, planuvannia): Terminy, poniattia, personalii [Educational economic dictionary-reference (political economy, microeconomics, macroeconomics, economic analysis, enterprise economics, management, marketing, finance, banks, investments, stock market activity, planning): Terms, concepts, personalities]*. Mahnoliia 2006.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

38. Nechyporenko, A.A. (2017). *Ekonomichna sutnist bankivskoho kredytu ta kredytnykh vidnosyn* [Economic essence of bank credit and credit relations]. <https://www.sworld.com.ua/konferu5/36.pdf>.
39. Oparin, V.M. (2005). *Finansova systema Ukrainy (teoretyko-metodolohichni aspekty)* [Financial system of Ukraine (theoretical and methodological aspects)]. KNEU.
40. Halushko, V.P., Hvido Van Khulenbruk, Kovtun, O.A. (2003). *Osnovy ahrarnoi ekonomiky* [Basics of agrarian economy]. Vyshcha osvita.
41. Ospishcheva, V.I. (2008). *Finansy: kurs dlia finansystiv* [Finance: a course for financiers]. Znannia.
42. Rabynovych, I.A. (1993). *Marketynh v kommercheskoi deiatelnosti* [Marketing in commercial activity]. Intmar.
43. Rabshtyna, V.M., Yaroshenko, S.P. (1998). *Mikroekonomika* [Microeconomics]. Slobozhanshchyna.
44. Dashkova, L.P. (Ed.). (1994). *Rynok: Biznes, Kommertsia, Ekonomika: Tolkovy terminologicheskii slovar* [Market: Business, Commerce, Economy: Interpretive terminological dictionary]. (2nd ed.). Marketing.
45. Chukhno, A.A. (Ed.). (1995). *Rynok* [Market]. Ukraina.
46. Sydorenko, V.A. (2009). Kredit: Sutnist, funktsii ta formy proiavu [Credit: Essence, functions and forms of manifestation]. *Svit finansiv – The world of financ*, (3(20)), 24-33. <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/361/370>.
47. Dunav, E.P., Rudakovoi, I.E. (Eds.). (1992). *Sovremennyi rynek: priroda i razvitie* [Modern market: nature and development]. MHU.
48. Turzhanskyi, V.A. (2007). Formuvannia rehionalnogo rynku tvarynnytskoi produktsii [Formation of the regional market of livestock products]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnogo universytetu: Ekonomichni nauky – Bulletin of the Khmelnytskyi National University: Economic sciences*, 3(6), 212-215.
49. Demianenko, M.Ya. (Ed.). (2003). *Finansovyi slovnyk-dovidnyk* [Financial dictionary-reference]. IAE. UAAN.
50. Finansovo-kredytnyi entsyklopedychnyi slovnyk [Financial and credit encyclopedic dictionary]. (n.d.). <https://bit.ly/3zUvZJ6>.
51. Khmeliarchuk, M.I. (2014). *Kredytnyi mekhanizm stymuliuвання sotsialno-ekonomichnoho rozvytku: teoriia, metodolohiia, praktyka* [Credit mechanism for stimulating socio-economic development: theory, methodology, practice]. UBS NBU.
52. Khodakovska, V.P., Bieliaiev, V.V. (2002). *Rynok finansovykh posluh: Teoriia i praktyka* [Market of financial services: Theory and practice]. TsUL.
53. Sheludko, V.M. (2015). *Finansovyi rynek* [Financial market]. Znannia.
54. Shyshkina, O.V., Dubyna, M.V. (2016). Hroshi ta kredyt [Money and credit]. Vydavets Brahynets O. V.
55. Shpik, O.R. (2004). *Formuvannia i rozvytok rehionalnogo rynku zerna* [Formation and development of the regional grain market] [PhD dissertation].
56. Mrciniak (Ed.). (2002). *Makro i mikroekonomia: podstawowe problemy*. Warszawa.
57. *Oxford dictionary*. (1970). Clarendon Press, V. VI, 172-173.
58. Milewski, R. (Ed.). (1998). *Podstawy ekonomii*. PWN.

Отримано 27.08.2021

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

UDC 336.77.01

JEL Classification: G21

Iryna SadchykovaPhD in Economics, Associate Professor of Finance, Banking and Insurance
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)E-mail: aspirant_chstu@ukr.net. ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5144-1306>ResearcherID: [F-4936-2014](https://orcid.org/0000-0001-5144-1306)**THEORETICAL PRINCIPLES OF JUSTIFICATION
OF THE ESSENCE OF THE “CREDIT MARKET” CONCEPT**

Abstract. *The credit market at the present stage of development is a mechanism of funds distribution, which ensures the transformation of monetary capital into a loan. The functioning of this market affects all economic entities, since the lack of financial resources negatively influences not only individuals and legal entities, but also inhibits innovative development of the national economy, reduces opportunities for expanding the activities of economic entities and significantly plunges into the credit rating of the country as a whole. Accordingly, given the objective importance of the credit market for the economy development of any country, the issue of conducting new scientific research in the field of this market studying, the features of its functioning are important.*

The purpose of the study is to substantiate the essence of the credit market, the features of its functioning in economic systems of different hierarchical levels through the study of the basic conceptual approaches to considering its concept.

In the course of the research, the main theoretical trends in determining the essence of the “credit” definition were thoroughly considered, this made it possible to find out that a loan is not a tool and source of extended reproduction, acts as a resource for profit both by the lender and the borrower, and also contributes to the development of innovative processes in economy. In addition, the content of the “market” category was investigated, which made it possible to distinguish different approaches to the interpretation of this concept. Based on these two concepts, the essence of the credit market was considered, the approaches to the interpretation of this category were given, common and specific features characteristic for the credit market were revealed. Based on this, the author proposed the following definition that the credit market is a specific economic space, where there is an interaction between the lender and the borrower about the purchase and sale of loan capital, in order to meet public and own needs through a system of banking and non-banking financial and credit institutions according to the basic principles.

Key words: *credit; market; credit market; economic category; theories of credit; economy; crediting.*

Table: 1. Fig.: 2. References: 58.

Бібліографічний опис для цитування:

Садчикова І. Теоретичні засади обґрунтування сутності поняття «кредитний ринок». Науковий вісник Полісся. 2021. № 2(23). С. 105-121.